

ТРЕНІНГ

Планування організації надання соціальних послуг відповідно до визначених потреб населення територіальної громади

Ця презентація розроблена за підтримки проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International Ltd.

Сесія 1. Визначення потреб населення у соціальних послугах: суть та алгоритм проведення. Завдання робочої групи

Ця презентація розроблена за підтримки проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International Ltd.

Визначення потреб населення у соціальних послугах: законодавство

Повноваження районних у містах Києві та Севастополі держадміністрацій, виконавчих органів сільської, селищної, міської ради:

✓ визначення потреб населення у соціальних послугах, у тому числі із залученням надавачів соціальних послуг недержавного сектору, оприлюднення відповідних результатів

✓ затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм в частині забезпечення потреб осіб/сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб у соціальних послугах

Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій:

✓ узагальнення визначених районними держадміністраціями, виконавчими органами сільських, селищних, міських рад визначених потреб у соціальних послугах, оприлюднення відповідних результатів

✓ затвердження, забезпечення фінансування та виконання регіональних програм в частині забезпечення потреб осіб/сімей у соціальних послугах, розроблених за результатами визначення потреб у соціальних послугах

ПЕРЕВАГИ

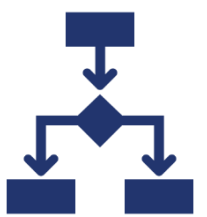
Володіння об'єктивними даними про потреби населення, налагодження регулярності їх збору

Підвищення обізнаності мешканців та мешканок територіальної громади про соціальні послуги, можливості їх отримання

Посилення міжвідомчої взаємодії різних суб'єктів, які працюють в громаді, задля своєчасного виявлення вразливих груп населення, перенаправлення за необхідною допомогою, організації комплексної допомоги, коли особа чи сім'я потребує різних послуг

Розвиток та спрямування кадрових, матеріально-технічних, фінансових ресурсів саме на необхідні послуги і заходи для їх організації

Розвиток лідерства у вирішенні соціальних проблем на рівні громади через залучення організацій громадянського суспільства, об'єднань надавачів та отримувачів соціальних послуг

Планування та організація надання соціальних послуг

ПРИНЦИПИ

Прозорість

Гнучкість

Забезпечення участі
мешканців громади

Визначення потреб населення у соціальних послугах: законодавство

Збір, узагальнення та аналіз інформації про:

наявність на відповідній території вразливих груп населення, осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самостійно їх подолати

їхні потреби у соціальних послугах

прийняття управлінських рішень щодо організації надання соціальних послуг

Дотримання основних засад функціонування системи соціальних послуг

відповідність соціальних послуг потребам осіб / сімей, які належать до вразливих груп населення або перебувають у складних життєвих обставинах

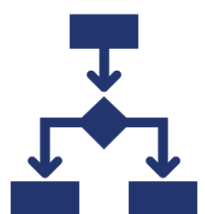
безперервність, послідовність надання соціальних послуг та їх різноманітність

забезпечення державних гарантій у сфері надання соціальних послуг та демонополізації на ринку соціальних послуг

Нова процедура визначення потреб та планування послуг: ключові засади

Поєднання середньострокового (на 3 роки) та короткострокового (на 1 рік) планування забезпечує поступовий розвиток нових соціальних послуг та необхідні щорічні коригування, особливості визначення потреб під час дії надзвичайного та воєнного стану

Підхід, базований на участі всіх зацікавлених сторін до визначення потреб і прийняття рішень за результатами

Потреби визначаються на основі різних видів кількісних та якісних даних, що дозволяє об'єктивно вивчити ситуацію, почути «голоси» жителів громади щодо їхніх потреб у соціальних послугах

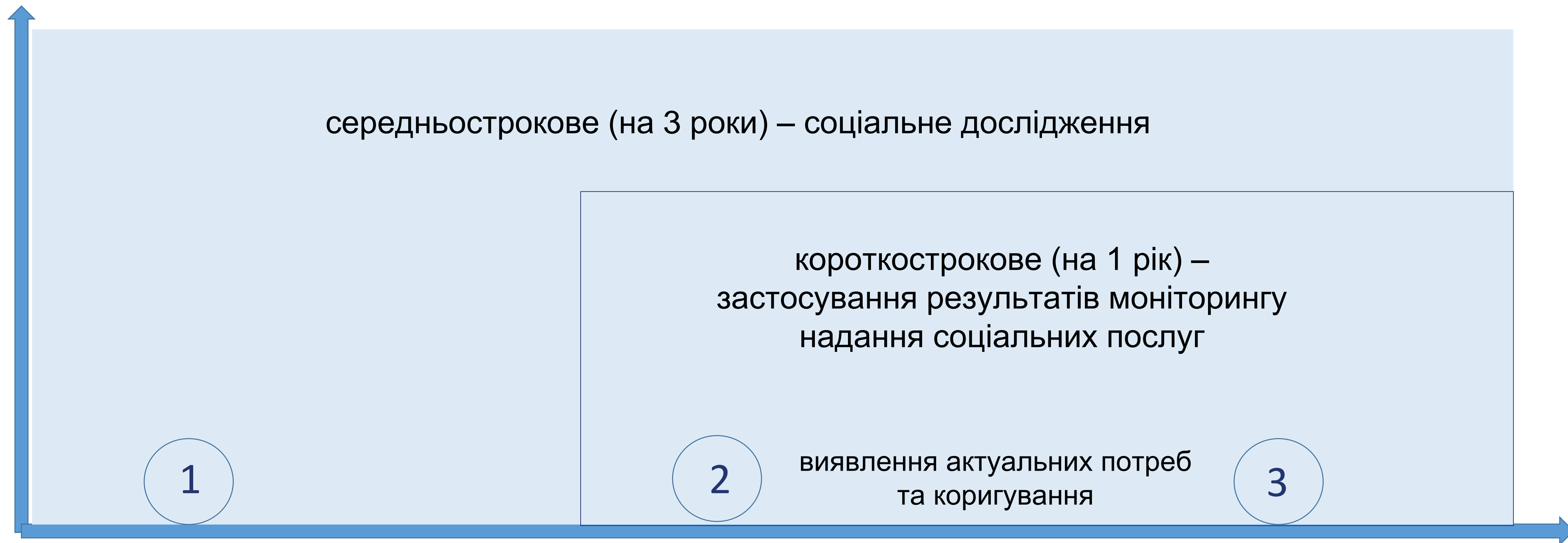

Планування послуг базується на визначенні потреб різних груп населення територіальної громади та оцінці організаційної спроможності громади

Результати визначення потреб є основою для прийняття рішень щодо планування послуг та відображаються у місцевих стратегічних та програмних документах

Поєднання середньострокового (на 3 роки) та короткострокового (на 1 рік)

Збір даних: середньостроковий період

Соціальне дослідження

Кількісні дані

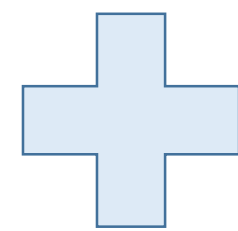
Соціально-демографічні дані **(Додаток 1)**

Кількість вразливих груп населення, стан їх забезпечення соціальними послугами

(Додаток 1, 3, Реєстр отримувачів)

Кількість сімейних форм виховання, патронату над дитиною, потреби у їх розвитку **(дані ССД)**

Стан обізнаності мешканців громади про соціальні послуги, думка щодо розвитку соціальних послуг **(анкета)**

Якісні дані

Аналіз стратегічних, програмних та інших документів щодо організації надання соціальних послуг **(документи, звіти, дослідження, ін.)**

Аналіз ресурсів надавачів соціальних послуг для їх надання **(додаток 2, Реєстр надавачів)**

Інтерв'ю, фокус-групи з управлінцями, надавачами послуг, представниками вразливих груп населення **(керівництва для проведення)**

Організаційна спроможність територіальної громади у забезпеченні населення соціальними послугами

Виявлення потреб вразливих груп населення, їх обізнаності про соціальні послуги, бачення щодо розвитку соціальних послуг

Збір даних: короткостроковий період

Застосування результатів моніторингу надання соціальних послуг

Дані відповідно до Порядку проведення моніторингу надання та оцінки якості соціальних послуг (постанова від 1 червня 2020 р. № 449) щодо:

Дані відповідно до процедури визначення потреб

діяльності надавачів соціальних послуг (їх кількість, типи, потужність тощо) **(Реєстр надавачів)**

людських та бюджетних ресурсів, залучених для надання соціальних послуг **(Реєстр надавачів)**

Організаційна спроможність територіальної громади у забезпеченні населення соціальними послугами **(додаток 4)**

програмного планування надання соціальних послуг, цільового витрачання коштів **(аналіз документів)**

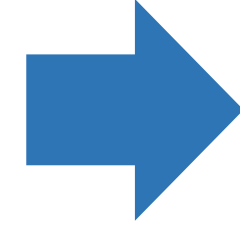
потреб мешканців громади у соціальних послугах, зміни у потребах **(Реєстр отримувачів, анкета для проведення опитування)**

Стан забезпечення соціальними послугами, потреби у них **(додаток 3)**

Результати визначення потреб

Національний рівень (на основі даних регіонів)

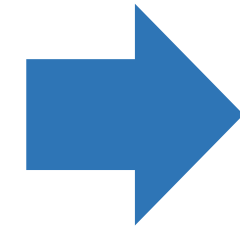
Узагальнення даних в розрізі регіонів і територіальних громад

Національні стратегічні та програмні документи
Методична підтримка у розвитку соціальних послуг
Координація проєктів міжнародної технічної допомоги у напрямку розвитку необхідних соціальних послуг

Регіональний рівень (на основі даних всіх громад регіону)

Додаток 7. **Аналітичний звіт** за результатами визначення потреб населення регіону у соціальних послугах

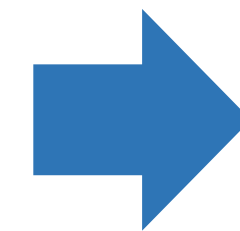

Регіональні стратегічні, програмні та прогностичні документи

- потреби в наданні підтримки виконавчим органам сільських, селищних, міських рад щодо розвитку та організації надання соціальних послуг у територіальних громадах
- розвиток спеціалізованих соціальних послуг

Місцевий рівень

Додаток 5. **Аналітичний звіт** за результатами визначення потреб населення територіальної громади у соціальних послугах

Місцеві стратегічні, програмні та прогностичні документи

- запровадження та організація надання необхідних соціальних послуг, зокрема, шляхом соціального замовлення, державно-приватного партнерства, конкурсу соціальних проєктів (програм) тощо

Предмет визначення потреб населення в соціальних послугах в умовах воєнного стану

Аналіз

Зміст та результати розгляду заяв, звернень, повідомлень про надання соціальних послуг

Виявлені потреби у соціальних послугах

Кількість внутрішньо переміщених осіб тощо

Визначення та забезпечення надання **найбільш пріоритетних соціальних послуг**, зокрема тих, що можуть надаватися екстрено (кризово), надання надавачам соціальних послуг права приймати рішення про надання соціальних послуг екстрено (кризово)

Залучення до надання соціальних послуг надавачів соціальних послуг недержавного сектору, репрофілювання закладів, організацій і установ, що функціонують на території громади

Включення **заходів щодо розвитку пріоритетних послуг** до прогностичних і програмних документів соціально-економічного розвитку територіальної громади

Алгоритм визначення потреб населення в соціальних послугах в умовах воєнного стану

1

**Збір
(актуалізація)
інформації**
місцевим
органом
соціального
захисту
населення

2

**Підготовка
пропозицій** щодо
визначення та
забезпечення
надання в
територіальній
громаді найбільш
затребуваних
соціальних послуг, у
тому числі екстрено
(кризово)

3

**Обговорення і
погодження
пропозицій** на
засіданні
координаційної
групи

4

Врахування в
**прогнозах та
програмних
документах**
економічного і
соціального
розвитку
територіальної
громади та в
бюджетному
процесі

5

Подання даних
на **регіональний
рівень** для
врахування при
розробленні або
внесенні змін до
програмних
документів
економічного і
соціального
розвитку регіону

Інструменти визначення потреб населення в соціальних послугах в умовах воєнного стану

Назва соціальної послуги відповідно до переліку соціальних послуг	Кількість осіб, які звертались щодо отримання соціальних послуг, та осіб/сімей, щодо яких надійшли звернення/повідомлення про потребу в соціальних послугах у звітному періоді*	Кількість осіб/сімей, щодо яких за результатами оцінки потреб особи/сім'ї зроблено висновок про потребу в наданні соціальних послуг*	Кількість осіб/сімей, які отримували соціальні послуги*	Кількість осіб, які звертались щодо отримання соціальних послуг екстрено (кризово), та осіб/сімей, щодо яких надійшли звернення / повідомлення про потребу в соціальних послугах**			Кількість осіб/сімей, які отримували соціальні послуги екстрено(кризово)**		
				всього осіб/сімей	з них кількість внутрішньо переміщених осіб/сімей	в них дітей	всього осіб/сімей	з них кількість внутрішньо переміщених осіб/сімей	в них дітей
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Дані щодо надавачів соціальних послуг, які працюють на території області/району/територіальної громади, в умовах воєнного стану (додаток 9)

Особливості збору даних у період воєнного або надзвичайного стану

Національний рівень

Узагальнення та аналіз даних регіонів (в розрізі громад)

Регіональний рівень

Узагальнення та аналіз даних від громад

Місцевий рівень

Додаток 8 (графи 2-4 - одноразово)

Стан забезпечення вразливих груп населення соціальними послугами та їхні потреби у соціальних послугах

Додаток 8 (графи 5-10 – щомісячно)

Потреби у соціальних послугах екстрено (кризово)

Додаток 9 / реєстр надавачів

Надавачі соціальних послуг, їхні ресурси для надання соціальних послуг

Збір даних і узагальнення: короткостроковий та середньостроковий періоди

	Громада	Регіональний / національний рівні
Додаток 1 Соціально-демографічні дані	Внесення даних (листи-запити) Верифікація даних, які надійшли з інших інформаційних систем Редагування і перегляд даних	Перегляд, узагальнення даних в розрізі громад / в розрізі громад і регіонів
Додаток 2 Надавачі соціальних послуг	Реєстр надавачів соціальних послуг Внесення даних, які не входять до Реєстру (до його доповнення)	
Додаток 3 Стан забезпечення соціальними послугами	Таблиця 3.1. графа 3 - дані додатку 1 Реєстр отримувачів соціальних послуг Таблиця 3.2. – автоматичне перенесення з табл. 3.1 і розрахунок потреб	
Додаток 4 Організаційна спроможність	Внесення даних (автоматично налаштовані колонки з вибором, відкрита відповідь до 1000 зн., висновки – до 3000 зн.; Обмін з даними порталу OpenBudget	

Формування додатку
6

Збір даних і узагальнення: під час дії воєнного стану

	Громада	Регіональний / національний рівні
Додаток 8 Дані щодо забезпечення соціальними послугами, потреб	Внесення даних Реєстр отримувачів соціальних послуг	
Додаток 9 Надавачі соціальних послуг	Реєстр надавачів соціальних послуг Внесення даних, які не входять до Реєстру (до його доповнення)	Перегляд, узагальнення даних в розрізі громад / в розрізі громад і регіонів

Робоча групи з питань визначення потреб населення у соціальних послугах

Голова або заступник голови

структурні підрозділи з питань освіти і науки, охорони здоров'я, фінансів та економіки, служба у справах дітей та ін.

територіальні органи (підрозділи) Національної поліції України, уповноважених органів з питань пробації

надавачі та отримувачі соціальних послуг, їхні об'єднання, надавачі послуг соціального характеру

громадські об'єднання, благодійні, релігійні організації, наукові установи

депутати місцевої ради та представники інших зацікавлених сторін

Відповідальні за визначення потреб структурні підрозділи з питань соціального захисту населення

РОБОЧА ГРУПА

Готує пропозиції до плану заходів щодо організації визначення потреб населення у соціальних послугах

Забезпечує аналіз даних, зібраних для визначення потреб

Розглядає проект звіту за результатами визначення потреб населення у соціальних послугах

Готує пропозиції щодо визначення пріоритетних для жителів територіальної громади соціальних послуг та заходів з розвитку та забезпечення їх надання

Розробляє пропозиції до стратегічних та програмних документів територіальної громади, в частині забезпечення потреб осіб / сімей у соціальних послугах

Доцільно створювати на три роки → послідовність у визначенні потреб і плануванні соціальних послуг у середньостроковому періоді

Сесія 2. Визначення потреб населення у соціальних послугах для планування на середньостроковий період: соціальне дослідження

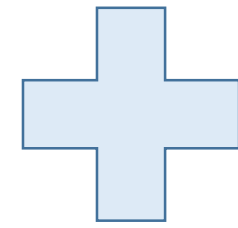
Ця презентація розроблена за підтримки проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International Ltd.

Збір даних: середньостроковий період

Соціальне дослідження

Кількісні дані

Якісні дані

Соціально-демографічні дані **(Додаток 1)**

Кількість вразливих груп населення, стан їх забезпечення соціальними послугами

(Додаток 1, 3, Реєстр отримувачів)

Кількість сімейних форм виховання, патронату над дитиною, потреби у їх розвитку **(дані ССД)**

Стан обізнаності мешканців громади про соціальні послуги, думка щодо розвитку соціальних послуг **(анкета)**

Аналіз стратегічних, програмних та інших документів щодо організації надання соціальних послуг **(документи, звіти, дослідження, ін.)**

Аналіз ресурсів надавачів соціальних послуг для їх надання **(додаток 2, Реєстр надавачів)**

Інтерв'ю, фокус-групи з управлінцями, надавачами послуг, представниками вразливих груп населення **(керівництва для проведення)**

Організаційна спроможність територіальної громади у забезпеченні населення соціальними послугами

Виявлення потреб вразливих груп населення, їх обізнаності про соціальні послуги, бачення щодо розвитку соціальних послуг

Соціальне дослідження

Соціальне дослідження – це система логічно-послідовних методологічних, методичних і організаційно-технічних процедур, підпорядкованих єдиній меті: отримати точні об'єктивні дані про соціальне явище чи процес, що вивчається (Богдан, 2015)

Етичні принципи проведення соціального дослідження

- Об'єктивне висвітлення інформації
- Відсутність нав'язування власних суджень
- Неупередженість, недискримінація
- Чесність, точність
- Конфіденційність
- Компетентність та професіоналізм
- Добровільність участі

Етапи визначення потреб населення для планування на середньостроковий період

- 1 Підготовчий етап: створення робочої групи
- 2 Збирання та аналіз даних
- 3 Вивчення думки мешканців громади
- 4 Підготовка проєкту звіту
- 5 Розгляд, громадське обговорення та затвердження звіту

Сесія 3. Вивчення думки мешканців через опитування, інтерв'ю, фокус-групи

Ця презентація розроблена за підтримки проекту «Супровід урядових реформ в Україні» (SURGe), що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International Ltd..

Рівні участі громадян у прийнятті рішень

(Арнсейн, 1969)

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ УЧАСТІ

Вплив на планування послуг з боку мешканців громади
Рівноцінна участь у прийнятті рішення = Партнерство
Долучення до прийняття рішення, яке стосується життєвих інтересів мешканців

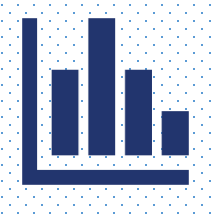
МІНІМАЛЬНИЙ РІВЕНЬ УЧАСТІ

Консультування
Інформування

ВІДСУТНІСТЬ УЧАСТІ

Утихомирення
Маніпуляція

Методи вивчення думки мешканців

КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ

- Анкетування (опитування)
- Експеримент

ЯКІСНІ МЕТОДИ

- Фокус-групові дискусії
- Інтерв'ю
- **Спостереження**
- Вивчення випадку («кейс-стаді»)
- Контент-аналіз інформаційних матеріалів: коментарів, відгуків, інтерв'ю, інших матеріалів у друкованих медіа та онлайн-медіа

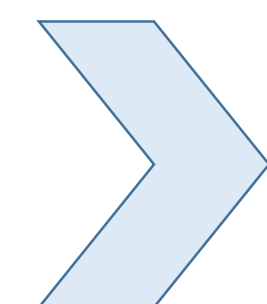
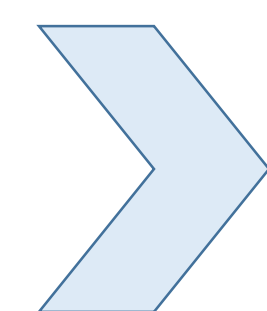
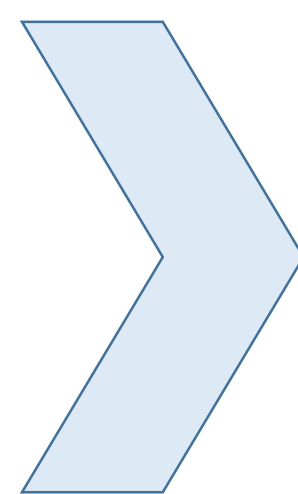
Цільові групи та методи вивчення думки мешканців, рекомендовані Порядком

Що потрібно дізнатися?

- соціальні проблеми, з якими стикаються мешканці громади
- потреби у соціальних послугах
- стан обізнаності про соціальні послуги

- досвід отримання соціальних послуг, задоволення специфічних потреб вразливих груп населення; бар'єри у отриманні допомоги

- експертну думку щодо потреб у розвитку системи соціальних послуг

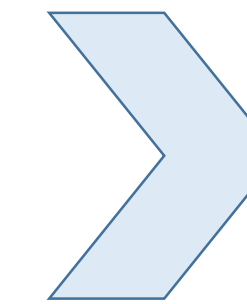
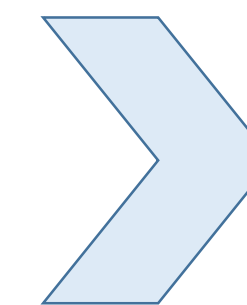
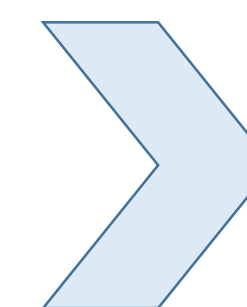

У кого?

населення
громади

представники
вразливих груп
населення

місцеві
експерти

Рекомендований метод

анкетування

фокус-групові дискусії,
інтерв'ю

інтерв'ю,
фокус-гр упові дискусії

Вибірка

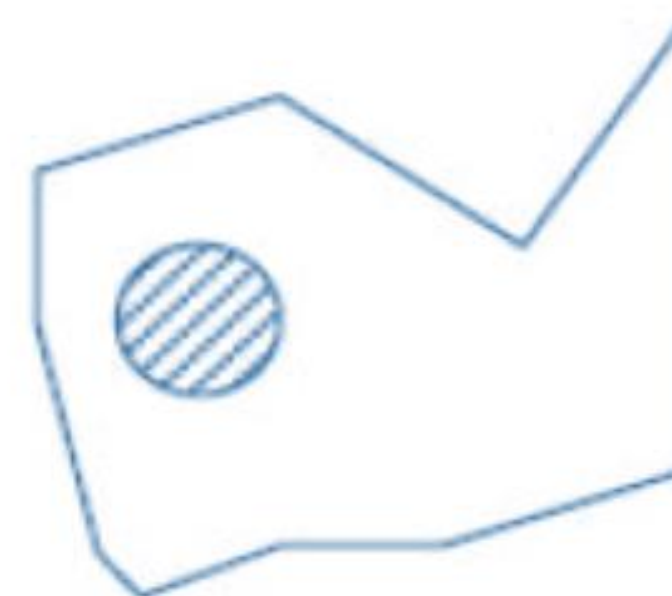
- **Генеральна сукупність** – це множина всіх об'єктів, які підлягають дослідженню
- **Вибірка** – це сукупність тих людей, документів, організацій чи ситуацій, які були відібрані за чітко визначеною процедурою із генеральної сукупності для участі в дослідженні (Богдан, 2015)

Репрезентативна
вибірка

Частково репрезентативна
вибірка

Нерепрезентативна
вибірка

Репрезентативна вибірка дає можливість поширити як кількісні, так і якісні результати дослідження на генеральну сукупність

Формування вибірки

1. Визначення необхідного обсягу вибірки та її характеристик, із врахуванням максимально допустимої похибки
2. Визначення методики відбору респондентів:
 - За списком виборців – наприклад, кожну 5-ту особу, який підходить за ознаками віку, статі та місця проживання
 - Стихійно – наприклад, кожну 5-ту особу, яка підходить за характеристиками, наприклад, на виході з певної установи (ЦНАП, заклад охорони здоров'я, тощо)

Максимально допустима похибка при розрахунку обсягу вибірки

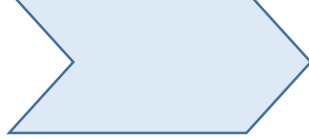

Максимально допустима похибка — це відсоток, який показує можливе відхилення результатів, отриманих при дослідженні вибірки, від ситуації в генеральній сукупності

Обсяг генеральної сукупності	Максимально допустима похибка			
	2%	5%	7%	10%
50 осіб	49	44	40	33
500 осіб	414	217	141	81
1000 осіб	706	278	164	88
5000 осіб	1622	357	198	94
10 000 осіб	1936	370	189	95
50 000 осіб	2291	381	195	96
100 000 осіб	2439	398	204	100
500 000 осіб	2488	400	204	100
1 000 000 осіб	2494	400	204	100

Формування вибірки для анкетування осіб / сімей, які проживають у територіальній громаді

Анкетування має відобразити думку мешканців територіальної громади. Рекомендується використовувати **репрезентативну вибірку** (дозволить узагальнити результати дослідження на все населення територіальної громади).

Визначити

- 1 максимально допустиму похибку 5 % або 7%
- 2 необхідний обсяг вибірки (кількість респондентів), пов'язаний із обсягом генеральної сукупності 400 / 200 осіб (для громад із кількістю населення від 5 тис. осіб до 3 млн. осіб)
- 3 кількість респондентів за характеристиками (ознаками): віком, статтю, місцем проживання, чинниками вразливості, що максимально відобразатимуть характеристики всього населення громади (генеральної сукупності) % відображають характеристики населення громади щодо статі, віку, населених пунктів

Приклад підрахунку обсягу вибірки за ознаками вік/стать

Квоти	Населення громади (генеральна сукупність)		Вибірка для анкетування (вибіркова сукупність)	
	%, чол.	%, жін.	чол.	жін.
18-34	17%	20%	34	40
35-64	15%	18%	30	36
65 і старше	14%	16%	28	32
Загалом	46%	54%	92	108
Загалом	100%		200	

Формування вибірки для проведення фокус-групових дискусій

Вибірка для ФГД може бути як **репрезентативною**, так і **нерепрезентативною**.
Якщо обрано нерепрезентативний тип вибірки, важливо забезпечити різноманітність групи учасників (дотримання статевого, вікового та територіального розподілу).

Формування вибірки респондентів для ФГД

приналежність до обраної групи

однорідність групи: учасники мають бути максимально споріднені за своїми ознаками, не можна об'єднувати групи респондентів, які можуть бути конфліктними, чи мати різні ситуації (якщо це не є завданням дослідження)

статевий, віковий та територіальний розподіл респондентів

кількість 6-12 осіб (від 3 до 5 – групове інтерв'ю)

Обробка та аналіз даних, зібраних в результаті анкетування

- 1 Відбір бракованих анкет
- 2 Перевірка точності введення даних із паперових анкет
- 3 Аналіз у таблиці Excel або програмі SPSS

Найпростіші методи аналізу зібраних даних

Опис-підрахунок щодо частоти відповідей (значення) в анкетах всіх респондентів:

“23% респондентів зазначили, що мали досвід користування послугами Центру надання соціальних послуг”; “У анкетуванні взяло участь 57% жінок та 43% чоловіків, що відображає статевий склад населення громади”

Співставлення окремих змінних: *вік респондентів та потреба у соціальній послугі медіації*

Вік	1 – Дуже потрібна	2 – Потрібна	3 – Потрібна меншою мірою	4 – Не потрібна	Разом
18-35	18	35	62	20	135
36-64	15	111	30	4	160
65-79	10	49	11	0	70
80 років і більше	5	0	0	0	5
Разом	51	200	104	28	383

Аналіз даних за результатами фокус-групових дискусій та інтерв'ю

Проводиться через аналіз транскриптів.

Транскрипт - запис із диктофона у документ Word.

Питання для аналізу

- Чи була однотайність / різнорідність у відповідях? Чи пов'язаний досвід респондента/ки, які надавали відмінні від інших відповіді, зі специфічним потребами, можливостями або умовами життя?
- Чим пояснювали респонденти/ки свій досвід? Які аргументи використовували?
- Які специфічні зв'язки, тенденції можна прослідкувати у відповідях респондентів?

Сесія 4. Оцінювання організаційної спроможності територіальної громади

Ця презентація розроблена за підтримки проекту «Супровід урядових реформ в Україні», що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International.

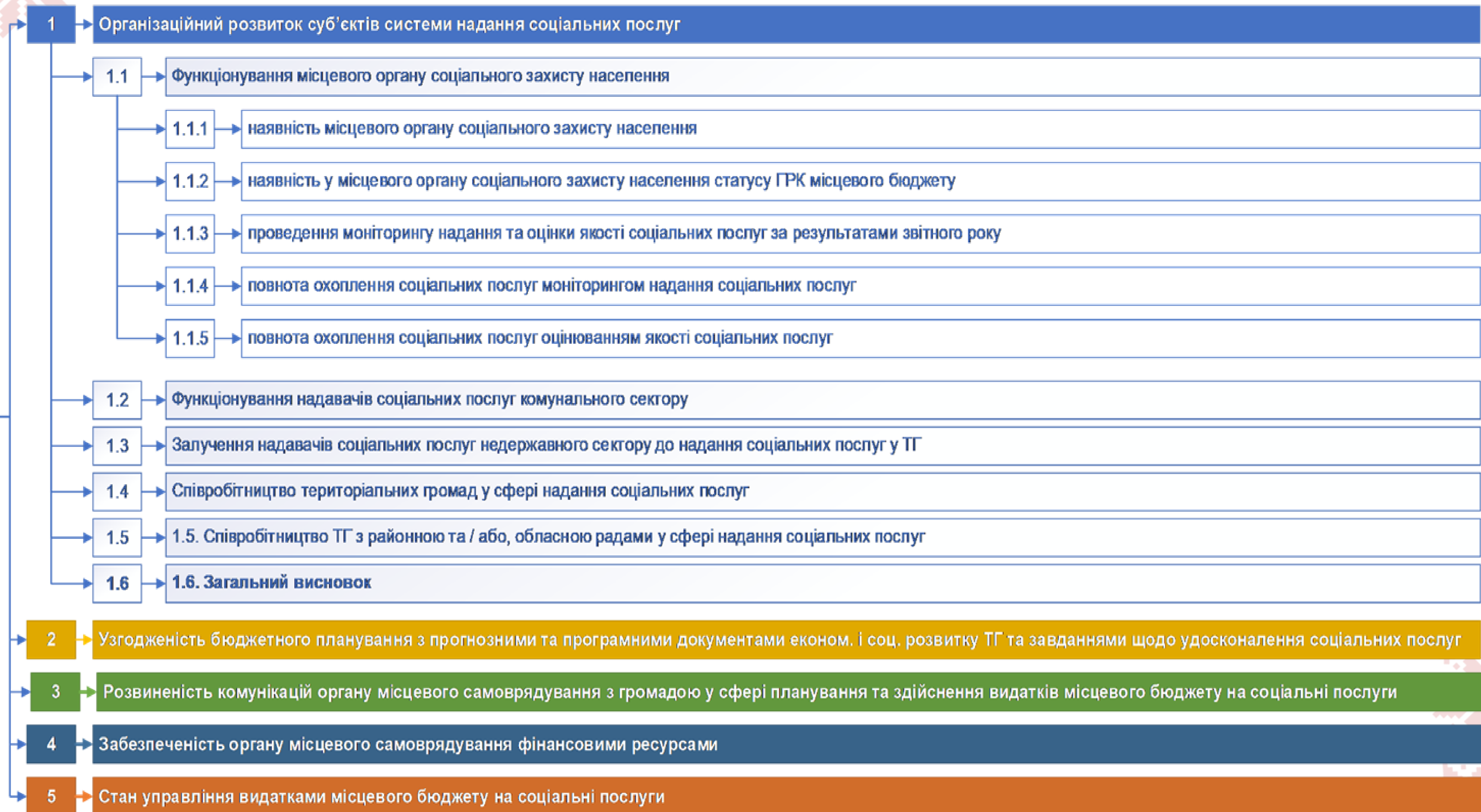
Оцінювання організаційної спроможності

Мета: з'ясування рівня управлінської та фінансової спроможності територіальної громади у наданні соціальних послуг та виявлення наявних проблем для прийняття рішень щодо забезпечення ефективного надання соціальних послуг у територіальній громаді відповідно до потреб населення

Побудова структури оцінювання організаційної спроможності

Оцінювання організаційної спроможності територіальної громади у забезпеченні населення соціальними послугами

Основні характеристики методики оцінювання організаційної спроможності

5

блоків оцінювання відмінних
головних аспектів

комплекс закритих і відкритих
питань

МОЖЛИВІСТЬ **коментувати**
відповіді

поєднання **об'єктивних** даних і
суб'єктивних оцінок

підсумкові **висновки** за кожним із
блоків оцінювання

1. Організаційний розвиток суб'єктів системи надання соціальних послуг

Функціонування місцевого органу соціального захисту населення

Функціонування надавачів соціальних послуг комунального сектору

Залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектору до надання соціальних послуг у територіальній громаді

Співробітництво територіальних громад у сфері надання соціальних послуг

Співробітництво ТГ з районною та / або, обласною радами у сфері надання соціальних послуг

1. Основні джерела інформації

- ✓ Рішення ОМС, Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, штатний розпис ОМС
- ✓ Мережа розпорядників та одержувачів бюджетних коштів місцевого бюджету (доступна на порталі Бюджету для громадян <https://openbudget.gov.ua>)
- ✓ Результати моніторингу надання соціальних послуг та звіти про проведення зовнішньої оцінки якості соціальних послуг
- ✓ Фінансова звітність надавачів соціальних послуг комунального сектору, зокрема звіти про надходження і використання коштів, отриманих як плата за послуги (доступна на єдиному веб-порталі використання публічних коштів <https://spending.gov.ua/new/>)
- ✓ Меморандуми про співробітництво з громадськими об'єднаннями, благодійними організаціями, проектами міжнародної технічної допомоги та інформація про їх виконання
- ✓ Договори про співробітництво територіальних громад, інформація про їх виконання (реєстр договорів про співробітництво територіальних громад <https://mtu.gov.ua/content/reestr-dogovoriv-pro-spivrobitnictvo-teritorialnih-gromad.html>)

2. Узгодженість бюджетного планування з прогнозними та програмними документами економічного і соціального розвитку ТГ та завданнями щодо удосконалення соціальних послуг

Узгодженість бюджетного планування із завданнями щодо удосконалення соціальних послуг, передбаченими у стратегії розвитку територіальної громади

Середньострокове планування розвитку соціальних послуг

Відповідність місцевого бюджету програмі соціально-економічного розвитку територіальної громади, заходам щодо надання соціальних послуг

Застосування прогнозу місцевого бюджету

Планування діяльності головного розпорядника коштів, що реалізує політику у сфері соціальних послуг, на середньостроковий період

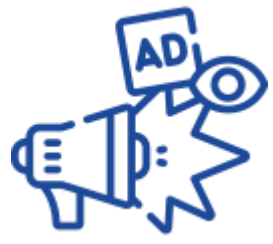
2. Основні джерела інформації

- ✓ Стратегії розвитку територіальної громади, інформація про її виконання
- ✓ Місцеві програми розвитку щодо розвитку та забезпечення надання соціальних послуг, інформація про їхнє виконання
- ✓ Програма економічного і соціального розвитку територіальної громади
- ✓ Прогноз місцевого бюджету головного розпорядника коштів, що реалізує політику у сфері соціальних послуг
- ✓ План діяльності на середньостроковий період головного розпорядника коштів, що реалізує політику у сфері соціальних послуг
- ✓ Бюджетні пропозиції, бюджетний запит головного розпорядника коштів, що реалізує політику у сфері соціальних послуг
- ✓ Проєкт місцевого бюджету

3. Розвиненість комунікацій органу місцевого самоврядування з громадою у сфері планування та здійснення видатків місцевого бюджету на соціальні послуги

Залученість робочої групи до планування видатків місцевого бюджету на соціальні послуги

Опублікування інформації з питань місцевого бюджету в доступній для громадськості формі бюджету для громадян

Проведення консультацій з громадськістю щодо проекту місцевого бюджету

Застосування механізму громадського бюджету та / або проведення конкурсу громадських проектів (ініціатив)

3. Основні джерела інформації

- ✓ Інформація про залученість робочої групи до планування видатків місцевого бюджету на соціальні послуги
- ✓ Опублікована інформація в доступній для громадськості формі бюджету для громадян
- ✓ Інформація про проведення консультацій з громадськістю щодо проекту місцевого бюджету
- ✓ Звіти про використання коштів на проекти, що фінансуються за рахунок коштів громадського бюджету та / або конкурсу громадських проектів (ініціатив)

4. Забезпеченість органу місцевого самоврядування фінансовими ресурсами

Мобілізація власних доходів місцевого бюджету

Обсяг та динаміка базової або реверсної дотації

Участь органу місцевого самоврядування у конкурсах для місцевого самоврядування

Вжиття ОМС, місцевим органом соціального захисту населення заходів щодо залучення ресурсів з обласного бюджету, міського бюджету, бюджету АР Крим для надання соціальних послуг

Вжиття ОМС, місцевим органом соціального захисту населення заходів щодо залучення ресурсів з Державного бюджету України для надання соціальних послуг

4. Основні джерела інформації

- ✓ Звіт про виконання місцевого бюджету
- ✓ Інформація про вжиття ОМС, місцевим органом соціального захисту населення заходів щодо залучення ресурсів з державного та/ або обласного бюджетів для надання соціальних послуг
- ✓ Результати конкурсів проєктів органів місцевого самоврядування

5. Стан управління видатками місцевого бюджету на соціальні послуги

Обсяг і динаміка видатків місцевого бюджету на соціальні послуги

Оцінка бюджетних програм, в межах яких надаються соціальні послуги (зазначається щодо кожної бюджетної програми)

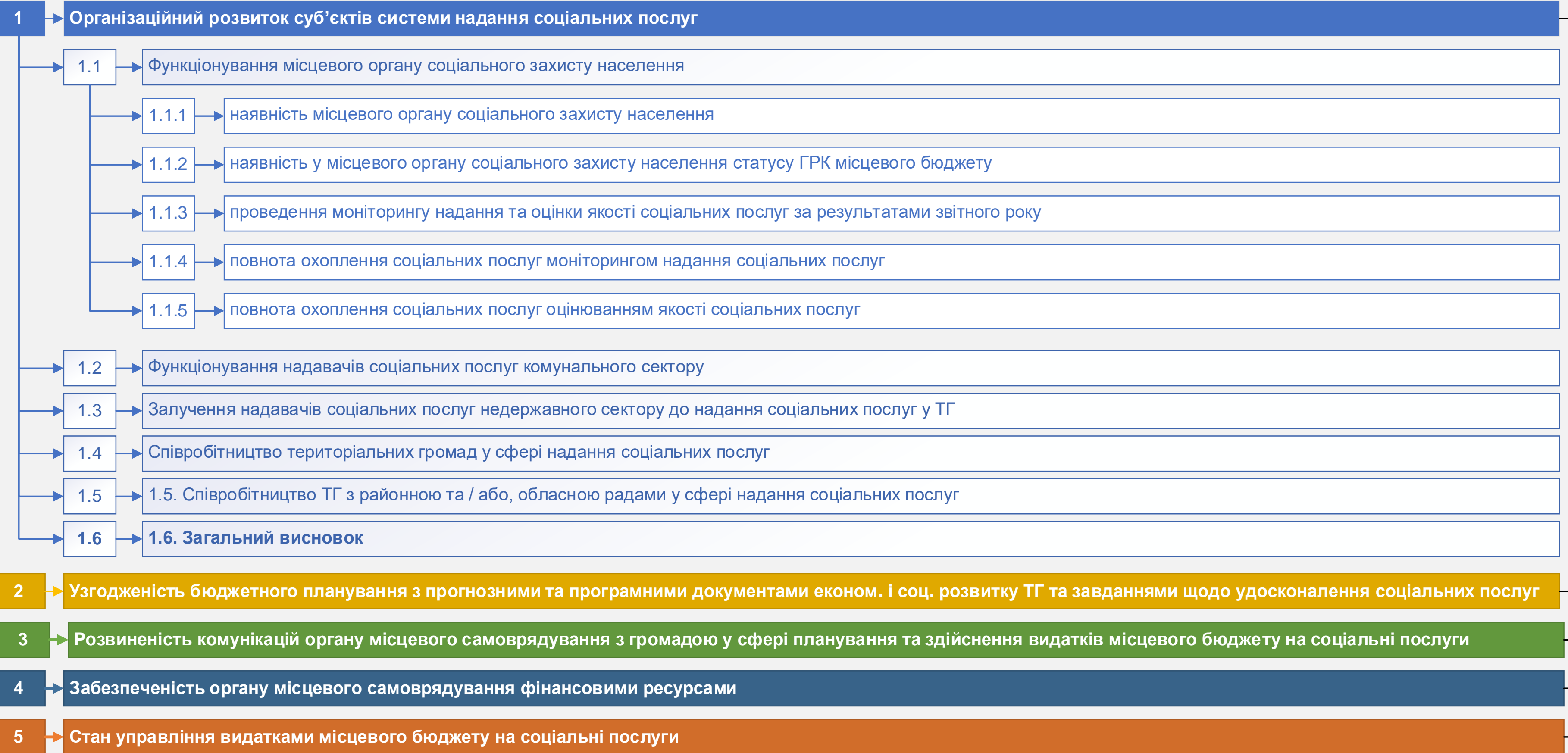
Застосування гендерно орієнтованого підходу в бюджетному процесі

5. Основні джерела інформації

- ✓ Паспорти бюджетних програм та звіти про їх виконання:
 - ✓ 3102 - забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду з наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки осіб, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби
 - ✓ 3104 - забезпечення соціальними послугами за місцем проживання, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю
 - ✓ 3121 - утримання та забезпечення діяльності центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді
 - ✓ 3141 - забезпечення діяльності інших закладів у сфері соціального захисту і соціального забезпечення
 - ✓ Інших бюджетних програм
- ✓ Звіти про проведення гендерного аналізу бюджетних програм

Врахування інформації за результатами оцінювання організаційної спроможності у Звіті за результатами визначення потреб соціальних послуг

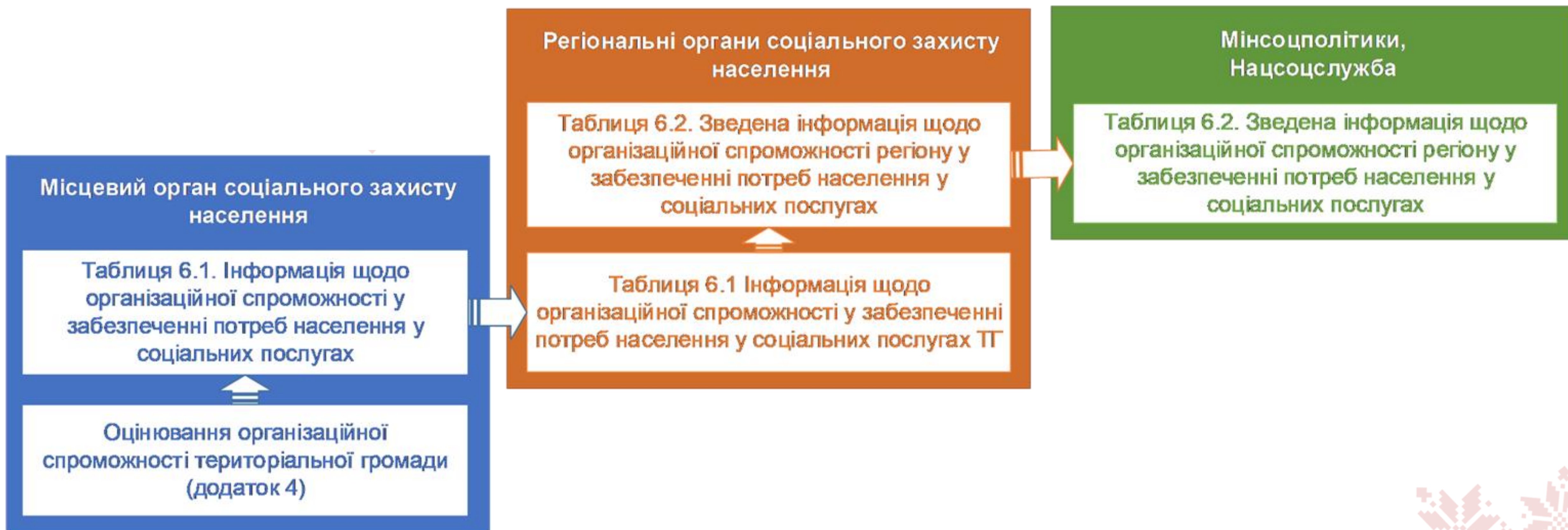
Оцінювання організаційної спроможності територіальної громади у забезпеченні населення соціальними послугами

Звіт за результатами визначення потреб

Консолідація інформації про результати оцінювання організаційної спроможності

Особливості оцінювання організаційної спроможності

Об'єктивні оцінки

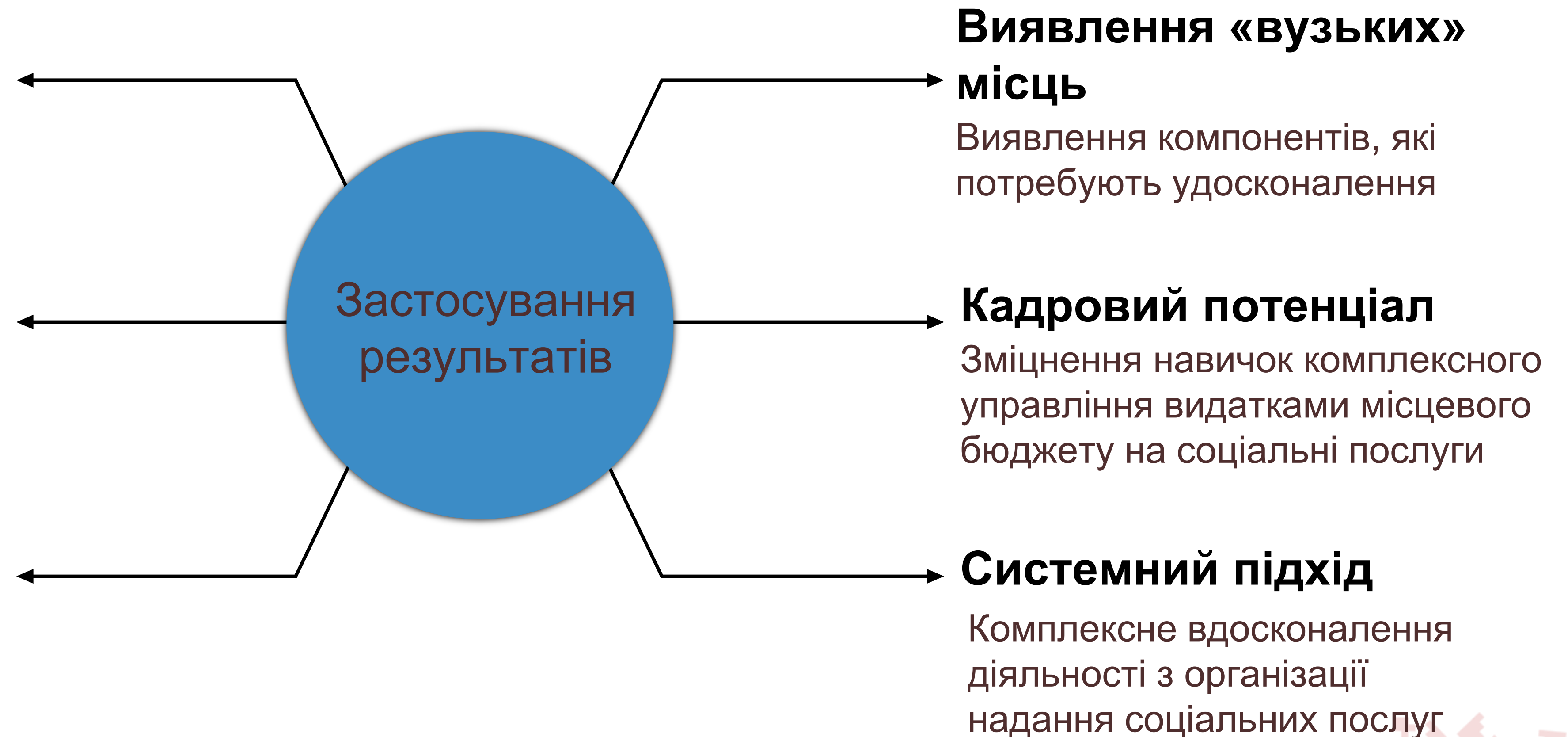
Базуються на фактах, а не на особистому сприйнятті

Порівняння результатів

Порівняння результатів оцінювання з кращими практиками

Гнучкість застосування

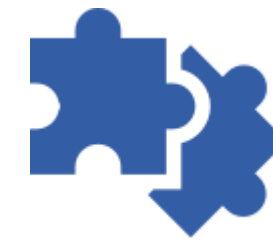
Можливість адаптації до індивідуальних потреб оцінювання

Основні напрями застосування результатів оцінювання

прийняття управлінських рішень щодо функціонування системи надання соціальних послуг

розроблення та коригування стратегічних та середньострокових документів

підготовка прогнозу місцевого бюджету та плану діяльності головного розпорядника коштів на середньостроковий період

розроблення бюджетного запиту, який передбачає бюджетні видатки на соціальні послуги

організація комунікації органів влади з громадою у сфері бюджетування соціальних послуг

аналіз видатків місцевого бюджету на соціальні послуги

Сесія 5. Звіт за результатами визначення потреб населення у соціальних послугах для планування на середньостроковий період

Ця презентація розроблена за підтримки проєкту «Супровід урядових реформ в Україні», що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International.

Структура звіту

- 1 Вступна частина
- 2 Характеристики вразливих груп населення, осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, стан охоплення соціальними послугами
- 3 Основні соціальні проблеми та потреби у соціальних послугах жителів територіальної громади з числа вразливих груп населення, осіб / сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах
- 4 Стан системи надання соціальних послуг і потреби для її подальшого розвитку
- 5 Висновки щодо пріоритетів організації надання соціальних послуг у територіальній громаді в середньостроковій і короткостроковій перспективі з урахуванням виявлених потреб та наявних ресурсів
- 6 Рекомендації за результатами визначення потреб населення територіальної громади у соціальних послугах

Аналіз виявлених потреб для формування висновків та рекомендацій: методика

**Фасилітована
дискусія**

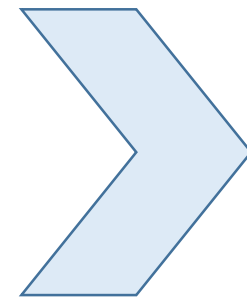
SWOT - аналіз

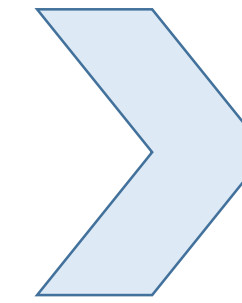
**Методика
пріоритизації**

Фасилітована дискусія

Аналіз виявлених потреб у соціальних послугах, ресурсів, можливостей розвитку

Висновки щодо пріоритетів організації надання соціальних послуг в середньостроковій і короткостроковій перспективі

Рекомендації для розвитку / організації надання необхідних соціальних послуг

Особливості проведення

- Незалежний фасилітатор
- Заздалегідь підготовлений перелік запитань для аналізу
- Протокол робочої зустрічі, в якому фіксуються висловлені думки, ідеї, потенційні рішення, результати голосування

Засади для визначення пріоритетності

- **частота або питома вага** потреби у соціальній послугі / проблемі
- **тривалість** відсутності послуги / проблеми
- **серйозність:** вплив відсутності послуги /проблеми на особисте або суспільне життя, можливі наслідки та загрози
- **справедливість:** вплив на забезпечення прав людини

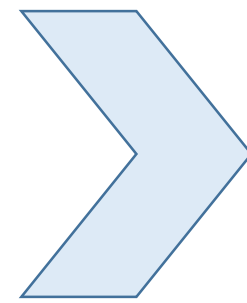
SWOT - аналіз

SWOT (Strengths - Weaknesses - Opportunities - Threats) - полягає у структуризації інформації про актуальний стан та тенденції розвитку певного явища і використовується у процесі прийняття рішень та стратегічному плануванні

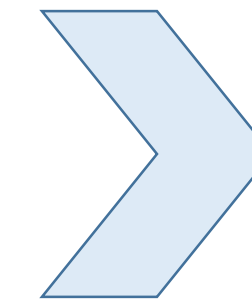
	Позитивний вплив	Негативний вплив
Внутрішнє середовище	<p><i>Сильні сторони</i></p> <p>Якими є ресурси для організації надання цієї послуги в громаді?</p>	<p><i>Слабкі сторони</i></p> <p>Чого нам бракує для розвитку послуги?</p>
Зовнішнє середовище	<p><i>Можливості</i></p> <p>Якими є переваги від розвитку цієї послуги в громаді?</p>	<p><i>Загрози</i></p> <p>Що станеться якщо не розвивати цю послугу?</p>

SWOT - аналіз

SWOT-аналіз кожної із соціальних послуг, в яких виявлена потреба

Висновки щодо пріоритетів організації надання соціальних послуг в середньостроковій і короткостроковій перспективі

Рекомендації для розвитку / організації надання необхідних соціальних послуг

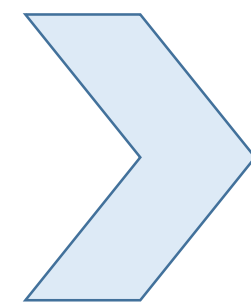
Особливості проведення

- Фасилітатор
- Протокол робочої зустрічі, в якому фіксуються дані SWOT- аналізу, результати обговорень та напрацьовані рекомендації

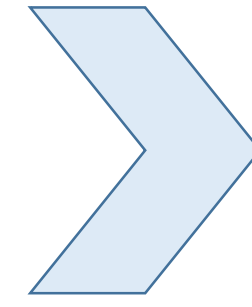
Методика пріоритизації

Аналіз та підрахунок актуальності кожної соціальної послуги за визначеними критеріями

Обговорення кожного виду соціальної послуги за критеріями

Внесення даних у наперед заготовлену таблицю, підрахунок балів

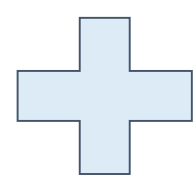
Висновки щодо пріоритетів та рекомендації для розвитку / організації надання необхідних соціальних послуг

Відпрацьовано на базі пілотних громад Львівської області в межах Ініціативи з розвитку послуг в громадах для дітей та сімей проєкту SURGe.

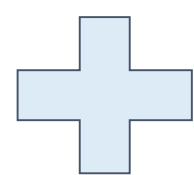
Методика пріоритизації

Критерії

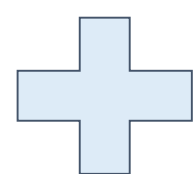
Запит від вразливих груп (0-2 бали)

Повноваження територіальної громади (0-2 бали)

Спроможність територіальної громади (0-2 бали)

Експертне бачення (0-2 бали)

Підсумок

- від 6 до 8 балів: розвиток послуги є першочерговим (планувати заходи **протягом поточного року**)
- від 3 до 5 балів: розвиток послуги може бути запланований у середньостроковій перспективі (**протягом найближчих 3 років**)
- від 1 до 3 балів: розвиток соціальної послуги не є актуальним у середньостроковій перспективі, але слід переглянути під час визначення потреб на **інші періоди**

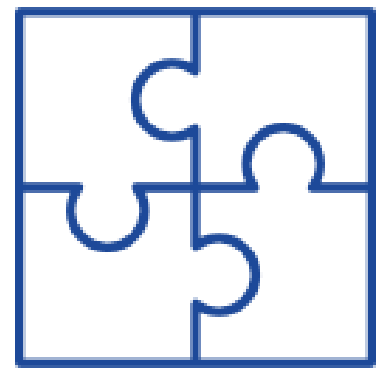
Сесія 6. Планування розвитку системи надання соціальних послуг: на рівні громади, регіональному та національному рівнях

Ця презентація розроблена за підтримки проєкту «Супровід урядових реформ в Україні», що фінансується Урядом Канади та впроваджується компанією Alinea International.

Планування розвитку системи надання соціальних послуг

Це системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо розвитку соціальних послуг, визначення бажаного майбутнього стану системи та способу його досягнення, що враховує необхідність задоволення потреб населення у соціальних послугах і полягає у формуванні узгоджених дій на реалізації яких концентруються зусилля та ресурси

Планування соціальних послуг у програмних документах розвитку територіальної громади

Довгостроковий (7 р.)
• Стратегія розвитку

Середньостроковий
(3-5 р.)

- Місцева (регіональна) цільова програма

Короткостроковий (до 3 р.)
• Програма соціально-економічного розвитку

Положення ЗУ «Про засади державної регіональної політики» щодо стратегічного планування

Структура стратегії розвитку

- Аналітична частина
- SWOT-аналіз
- Сценарії розвитку
- Стратегічне бачення розвитку
- Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку
- Моніторинг та оцінювання результативності реалізації стратегії

Визначення цілей, завдань

Стратегічне бачення

- стислий і узагальнений опис перспективи соціально-економічного (інноваційного, інвестиційного, екологічного, гуманітарного тощо) розвитку територіальної громади в довгостроковому періоді з урахуванням її унікальних особливостей

Стратегічні цілі

- стисле та конкретне формулювання бажаних результатів, які впливають із стратегічного бачення, та яких планується досягти в результаті реалізації Стратегії за визначений період

Оперативні цілі

- сформульовані бажані конкретні позитивні результати, які необхідно досягти для реалізації певної стратегічної цілі, складовими у досягненні яких є завдання

Завдання

- спрямовуються на задоволення потреб заінтересованих сторін, розв'язання основних проблем та використання можливостей

Методика S.M.A.R.T.

(концепція цілей Петера Друкера, 1954)

Specific

чіткі

Measurable

вимірювані

Achievable

досяжні

Relevant

доцільні

Time bound

обмежені у часі

Цілі всіх рівнів мають відповідати принципам S.M.A.R.T.

Формулювання стратегічного бачення, цілей і завдань: приклад

Вимоги до формування параметрів програмних документів та бюджетних програм

	Програмні документи (стратегія розвитку, місцева програма розвитку)	Бюджетні програми
<i>Загальні вимоги</i>	Закон України «Про засади державної регіональної політики»	Бюджетний кодекс України
<i>Детальні вимоги</i>		Наказ Мінфіну від 29.12.2002 № 1098 «Про паспорти бюджетних програм» Наказ Мінфіну від 10.12.2010 № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми» Наказ Мінсоцполітики від 14.05.2018 № 688 «Про затвердження Типового переліку бюджетних програм і результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення»

Результативні показники бюджетних програм

Затрат

- визначають обсяги та структуру ресурсів, які забезпечують виконання бюджетної програми, характеризують структуру витрат бюджетної програми та можуть включати штатну чисельність працівників бюджетної установи, розміри виплат тощо

Продукту

- характеризують результати діяльності головного розпорядника за відповідний бюджетний період у межах бюджетної програми, можуть відображати обсяг виробленої продукції, наданих публічних послуг чи виконаних робіт, кількість осіб, яким надано публічні послуги

Ефективності

- характеризують економність при витрачанні бюджетних коштів, співвідношення між одержаним продуктом і витраченим ресурсом та визначаються як витрати ресурсів на одиницю показника продукту, відношення кількості вироблених послуг до витраченого обсягу ресурсу

Якості

- характеризують динаміку досягнення мети та виконання завдань бюджетної програми, відповідність створеного продукту установленим стандартам; рівень задоволення користувачів публічних послуг, рівень забезпечення публічними послугами осіб, які мають на них право; висвітлюють послаблення негативних чи посилення позитивних тенденцій, користь для суспільства від реалізації бюджетної програми

Результативні показники бюджетних програм: приклади

Затрат

- Кількість штатних одиниць персоналу од.
- у т. ч. фахівців соціальної роботи од.

Продукту

- Кількість сімей / осіб щодо яких проведено оцінювання потреб у соціальних послугах сімей/осіб од.
- з них, кількість сімей/осіб яким зроблено висновок про потребу в наданні соціальних послуг сімей/осіб од.
- з них, кількість сімей/осіб, які охоплено соціальними послугами у звітному періоді сімей/осіб од.

Ефективності

- Розрахункова вартість соціальної послуги соціального супроводу на одну сім'ю / особу грн
- Розрахункова вартість соціальної послуги догляду вдома на одну особу грн

Якості

- Відсоток виконання індивідуальних планів надання соціальних послуг %
- Відсоток отримувачів соціальних послуг, які задоволені їх якістю %

Середньострокове планування: переваги

можливість збалансування завдань та цілей владної політики з ресурсами бюджету, а також збалансування пріоритетів бюджетної політики у часі

підвищити ефективність використання бюджетних коштів через тісну узгодженість бюджетування із стратегічним плануванням

поліпшити прогнозованість фіскальної політики для суб'єктів реального та публічного секторів економіки і домогосподарств

підвищити координацію головних розпорядників бюджетних коштів за досягнення результатів, визначених у стратегічних планах

Місцева програма розвитку

Комплекс взаємопов'язаних завдань та заходів довготривалого характеру, спрямованих на досягнення визначених стратегією розвитку територіальної громади цілей, оформлений як документ, що затверджується відповідною сільською, селищною, міською радою та реалізується через проекти місцевого розвитку, об'єднані спільною метою

Структура місцевої програми розвитку

- паспорт Програми
- визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма
визначення мети Програми
- обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування
- визначення строків та етапів виконання Програми
- перелік завдань і заходів Програми та результативні показники
- координація та контроль за виконанням Програми

Паспорт Програми

Паспорт Програми містить у стислому вигляді загальну характеристику Програми (назва, рішення про розроблення, відомості про розробника, відповідальний виконавець Програми та інші співвиконавці, строк виконання, обсяги та джерела фінансування)

Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування

- ⇒ Ефективні шляхи, методи і засоби розв'язання проблеми розвитку територіальної громади, джерела та обсяги фінансування, строки виконання Програми
- ⇒ Обсяг фінансування, необхідний для виконання Програми – в цілому і диференційовано за роками з визначенням джерел фінансування, відповідно до можливостей бюджету громади
- ⇒ Розробник проєкту Програми обов'язково має розглянути можливість реалізації Програми за рахунок інших джерел фінансування, дозволених законодавством України

Перелік завдань і заходів Програми, результативні показники Програми

- ↳ Завдання та заходи формулюють таким чином, щоб їх виконання призвело до досягнення мети Програми

- ↳ Завдання і заходи Програми повинні відповідати сфері діяльності відповідального виконавця та співвиконавців Програми

- ↳ У переліку завдань і заходів Програми визначають:
 - строки виконання виконавці заходів
 - джерела та обсяги фінансування з розбивкою за роками

Основні етапи розроблення та виконання Програми

ініціювання
розроблення
Програми

здійснення
експертизи
проєкту
Програми

затвердження
бюджетних
призначень на
виконання
Програми

здійснення
моніторингу та
підготовка щорічних
та / або проміжних
звітів про
результати
виконання
Програми

підготовка
проєкту
Програми

розгляд та
затвердження
Програми

організація
виконання
Програми,
здійснення
контролю за її
виконанням

Врахування стратегічних планів у бюджетному процесі

